

Vergaderjaar 1992-1993

20 291

Voorstel van wet van de leden Vermeend en Vreugdenhil tot wijziging van een aantal wetten inzake belastingen, alsmede van een aantal andere wetten met het oog op het bevorderen van werknemersparticipaties en winstdelings- en spaarregelingen voor werknemers

Nr. 13 HERDRUK¹

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 24 juni 1993

1. Algemeen

Wij zijn verheugd over de in het algemeen positieve benadering van het nader gewijzigd voorstel van wet.

De leden van de fractie van Groen Links zijn minder positief. Deze leden hadden met gemengde gevoelens kennis genomen van het nader gewijzigd wetsvoorstel.

Wij hopen ook de leden van de fractie van Groen Links alsnog te kunnen overtuigen van de wenselijkheid van ons voorstel. Ook van buiten de Kamer overheersen de positieve reacties. Bovendien zijn zowel in het Eindverslag als in de reacties van werkgevers- en werknemersorganisaties, bank- en verzekeringsinstellingen en artikelen in de vakpers suggesties gedaan voor verbetering van het voorstel. Wij hebben daarvan dankbaar kennis genomen. Mede als uitvloeisel daarvan hebben wij ons voorstel op een aantal punten aangepast. Alvorens in te gaan op de vragen, opmerkingen en kanttekeningen in het Eindverslag geven wij een overzicht van de belangrijkste aanpassingen.

a) Het vrijgestelde bedrag met betrekking tot een premiespaarregeling wordt gesteld op f 1000 per jaar per werknemer. In het oorspronkelijke voorstel was de vrijstelling f 750.

b) De in het oorspronkelijke voorstel voorgestelde 15%-heffing over spaarloon vervalt. Voor spaarloon gaat derhalve een volledige belasting- en premievrijstelling gelden.

c) De belasting- en premievrijstelling voor geschenken ter gelegenheid van erkende feestdagen en jubilea wordt gesteld op f 300 per jaar per werknemer. In het oorspronkelijke voorstel was deze vrijstelling f 150.

d) De vrijstelling voor uitkeringen en verstrekkingen ineens ter gelegenheid van een dienstjubileum van de werknemer en bij het beëindigen van zijn dienstbetrekking wordt gesteld op de waarde van maximaal het loon over een maand, na het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar. Volgens de bestaande regeling is de omvang van deze vrijstelling afhankelijk van de diensttijd. Bij een diensttijd van 10 jaar is de vrijstelling maximaal een kwart van het loon over een maand

¹ I.v.m. afdrukken van de bijlage.

oplopend tot tweemaal het loon over een maand bij een diensttijd van 40 en 50 jaar.

Deze aanpassingen zijn opgenomen in de Nota van Wijziging (nr. 14).

Uit het oogpunt van wetssystematiek is de spaarloonregeling, oorspronkelijk opgenomen in artikel 34a van de Wet op de loonbelasting 1964, «verhuisd» naar artikel 11 van deze wet. Voor de duidelijkheid hebben wij in stuk nr. 15 een overzicht opgenomen van het voorstel van wet zoals het luidt na de voorgestelde aanpassingen.

In de bijlage bij deze nota is tevens een voorontwerp voor een uitvoeringsregeling opgenomen. De belangrijkste wijziging die daarin t.o.v. het voorgaande concept is opgenomen heeft betrekking op de mogelijkheid om in het kader van de premie- en loonspaarregelingen ten laste van de spaarrekening premies te voldoen welke verschuldigd zijn ingevolge een overeenkomst van levensverzekering; een en ander onder de voorwaarden zoals die nader in de uitvoeringsregeling worden gesteld.

Overeenkomstig het regeerakkoord en in overeenstemming met het kabinetsstandpunt, zoals dat is neergelegd in de brief van 5 oktober 1992 (22 869), leidt de invoering van het voorliggende nader aangepaste voorstel van wet per saldo tot budgettaire neutraliteit.

2. Het oorspronkelijk gewijzigde wetsvoorstel

De leden van de fractie van het CDA vroegen op welke onderdelen het advies van de Tripartiete Werkgroep Fiscale Faciliëring invloed heeft gehad op de uiteindelijke redactie van het gewijzigde initiatief wetsvoorstel. Uit het advies blijkt dat de werkgroep op belangrijke hoofdlijnen kan instemmen met het oorspronkelijke initiatiefwetsvoorstel-Vermeend.

Kanttekeningen worden geplaatst bij de hoogte van het heffingspercentage en de gestelde maxima van de voorgestelde regelingen. Daarnaast wordt aangedrongen om te komen tot een stroomlijning en vereenvoudiging van de bestaande bedrijfsspaarregelingen, overeenkomstig de brief van de Stichting van de Arbeid van 24 maart 1987.

Gelet op de voorwaarde van budgettaire neutraliteit is met bovenbedoelde aanbevelingen zoveel mogelijk rekening gehouden. Zij hebben uiteindelijk hun neerslag gevonden in het voorliggende aangepaste voorstel van wet.

Wij zijn verheugd over de instemmende reactie van de leden van de Partij van de Arbeid. Met deze leden zijn wij van oordeel dat het wenselijk is de voorgestelde regeling te laten ingaan op 1 januari 1994. In dit verband vroegen deze leden in te gaan op de praktische problemen die van de zijde van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) tegen deze datum zijn aangevoerd.

Volgens de NVB hebben de individuele banken ten minste zes à negen maanden nodig om administratieve voorzieningen te treffen ten behoeve van de uitvoering van de voorgestelde regelingen. Naar aanleiding van het schrijven van de NVB hebben wij met vertegenwoordigers van de NVB over deze problemen van gedachten gewisseld. Deze verhelderende gedachtenwisseling heeft geleid tot een nieuwe brief van de NVB aan ons d.d. 27 mei 1993 waarin ondermeer het volgende wordt gesteld. «Het bankwezen is een groot voorstander van een vereenvoudiging van de bestaande regelingen en staat dan ook zeer positief tegenover het thans voorliggende initiatief wetsvoorstel. Het implementeren van de noodzakelijke aanpassingen in de administratieve systemen kan voor wat

betreft de banken, aanvangen als de functionele specificatie van de beoogde aanpassingen vaststaat en zal dan een doorlooptijd van enkele maanden kennen.»

Daarbij wordt door de NVB tevens aangedrongen op een verduidelijking van de overgangsregeling, mede met het oog op het voorkomen van administratieve problemen. In deze nota wordt daaraan tegemoet gekomen. Ook de suggesties voor wetstechnische aanpassingen van de NVB zijn door ons overgenomen en verwerkt in het voorontwerp voor een uitvoeringsregeling, die als bijlage bij deze nota is gevoegd. Ook de regelingen die in dit voorontwerp worden voorgesteld dragen bij tot het oplossen van de praktische problemen die van de zijde van de NVB zijn aangevoerd.

De leden van de VVD-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het nader gewijzigde voorstel van wet.

Zij merkten op reeds ongeduldig te zijn geworden over het lange uitblijven van dit voorstel. Ook wezen zij erop dat zij zowel bij de begroting '92 als de begroting '93 wijzigingsvoorstellen hadden voorgesteld ter bevordering van een fiscale begunstiging van winstdelings- en spaarregelingen. Wij hebben veel begrip voor het ongeduld van deze leden. De weerbarstige problematiek en de budgettaire aspecten hebben inderdaad veel tijd geveerd. Niettemin menen wij er thans in geslaagd te zijn een gewijzigd voorstel te presenteren dat ook mede tegemoet komt aan de wensen van de VVD-fractie.

Het is ons niet ontgaan dat deze leden zelfs in een eerder stadium, in 1987, zich hadden uitgesproken voorstander te zijn van een fiscale stimulans voor vormen van winstdeling. Met name de eerste ondergetekende heeft dat als een belangrijke steun ervaren om zijn initiatief voort te zetten.

Wij zijn verheugd over het feit dat de leden van de D66-fractie de verwachting uitspreken dat ons wetsvoorstel een bijdrage kan leveren aan de gematigde loonontwikkeling. Met deze leden achten wij het van belang dat het wetsvoorstel met ingang van 1 januari 1994 in werking kan treden.

De leden van de GPV-fractie hadden met waardering kennis genomen van het gewijzigde initiatief en hadden de indruk gekregen dat wij erin geslaagd zijn een evenwichtige en werkbare regeling te ontwerpen die naar verwachting zonder al te veel budgettaire beslag zou kunnen worden ingevoerd. Wij zijn deze leden zeer erkentelijk voor de uitgesproken waardering.

De leden van de fractie van Groen Links hadden met gemengde gevoelens kennis genomen van het nader gewijzigde initiatief wetsvoorstel. Zij vroegen de initiatiefnemers nogmaals een poging tot overtuiging te doen en puntsgewijs de argumenten voor facilitering van winstafhankelijk loon uiteen te zetten. Wij willen daaraan graag tegemoet komen. In de eerste plaats verwijzen wij naar de Memorie van Antwoord waarin uitvoerig en gedetailleerd is ingegaan op de voors en tegens van een fiscale stimulans voor winstdelingsregelingen.

Een weging van deze voors en tegens heeft mede geleid tot het nader gewijzigde voorstel van wet. Hierin wordt een nieuw stelsel voorgesteld dat een gemaximeerde belastingen premievrijstelling omvat voor de volgende vier regelingen: winstdelingregelingen, premiespaarregelingen, spaarloonregelingen en aandelenoptieregelingen. Het gaat hier om regelingen die allen in vrij overleg tussen werkgever en werknemers(vertegenwoordiging) kunnen worden overeengekomen.

Omdat het nieuwe stelsel gezien achtergrond en doelstelling deze regelingen in brede kring wil bevorderen dienen deze regelingen zodanig te zijn ingericht dat de grote meerderheid van het personeel daaraan kan deelnemen. Regelingen waaraan slechts een minderheid van het personeel kan deelnemen vallen buiten de vrijstelling. De regeling is zodanig van opzet dat voor de marktsector en de (semi-)publieke sector dezelfde maximale vrijstelling geldt. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat in deze laatste sector vanwege de aard van de regelingen in het algemeen winstdelings- en aandelenoptieregelingen geen toepassing kunnen vinden.

De (semi-)publieke sector kan wel gebruik maken van de mogelijkheid van premiespaarregelingen en loonspaarregelingen. Deze kunnen naast elkaar worden toegepast. Het maximale belasting- en premievoordeel dat op grond van de voorgestelde regelingen door werknemers kan worden genoten is voor de (semi-)publieke sector gelijk aan dat van de marktsector. Daarmee worden de door de leden van de fractie van Groen Links gesignaleerde grotere belangentegenstellingen tegengegaan. Wij wijzen de leden van de fractie van Groen Links erop dat in het nader gewijzigde voorstel van wet sterker dan oorspronkelijk het geval was de nadruk is gelegd op de fiscale faciliteiten voor premiespaar- en spaarloonregelingen. Wij merken dit uitdrukkelijk op omdat ons opvalt dat in het betoog van de leden van de fractie van Groen Links vooral twijfels naar voren komen met betrekking tot de fiscale faciliteit voor winstdeling. Ten overvloede wijzen wij erop dat juist voor winstdeling in contanten door de werkgever een heffing is verschuldigd van 35%. Voor de andere regelingen geldt geen heffing. Op grond van nationale en internationale studies alsmede ervaringen in andere landen verwachten wij dat het door ons voorgestelde stelsel kan bijdragen aan een matiging van de loonkosten. Daarvan gaat een gunstig effect uit op de werkgelegenheid. Dit wordt onderstreept door berekeningen van het CPB (zie o.a. Memorie van Antwoord). Tot slot merken wij op dat door de toenemende internationalisering de arbeidsvoorwaarden met name binnen de EG in de verschillende landen meer op elkaar zullen worden afgestemd. Deze geleidelijke afstemming en het feit dat in de andere EG-landen in het algemeen de lastendruk op het loon lager ligt dan in Nederland en deze landen bovendien fiscale stimulansen kennen voor vormen van winstdeling, zijn extra argumenten voor de door ons voorgestelde maatregelen. Een fiscaal werkklimaat in Nederland dat goed kan concurreren met dat van andere landen is van groot belang voor zowel het behoud als nieuwe werkgelegenheid.

3. Bestaande/nieuwe stelsel

De leden van de CDA-fractie vroegen of wij mogelijkheden zien om te komen tot een regiem dat te vergelijken is met dat van andere OESO-landen (zie bijlage 2 MVA) die fiscale stimulansen kennen voor winstdeling en werknemers-participaties. Vergelijken we het voorliggende nader aangepaste voorstel van wet met regelingen die in een aantal andere Europese landen gelden dan kan geconcludeerd worden dat ons voorstel de bestaande afstand verkleint. In dit verband moet opgemerkt worden dat in een aantal landen ruimere regelingen van toepassing zijn.

Ten overvloede wijzen wij erop dat het voorliggende voorstel overeenkomstig het regeerakkoord per saldo budgettair neutraal dient te zijn; dat beperkt de ruimte voor verdergaande regelingen.

De leden van de fractie van het CDA vroegen of bepaalde groepen van werknemers van het onderhavige voorstel kunnen worden uitgesloten. De spaarloon-, winstdelings- en aandelenoptieregelingen worden alleen dan gefacilieerd indien deelname daaraan openstaat voor ten minste driekwart van de werknemers van de inhoudingsplichtige. Het is de inhoudingsplichtige toegestaan om bijvoorbeeld werknemers die nog maar pas in dienst zijn getreden of werknemers die slechts een tijdelijk arbeidscontract zijn aangegaan, van deelname aan een regeling uit te sluiten. Voor toepassing van de fiscale faciliteit is wel vereist dat de categorie van werknemers die niet in aanmerking komt voor een deelname aan de regeling niet meer omvat dan 25% van de werknemers van de inhoudingsplichtige.

De leden van de CDA-fractie konden zich voorstellen dat met name in de gesubsidieerde sector er sprake zou kunnen zijn van een winstdelingsregeling indien bijvoorbeeld in enig jaar 15% van het beschikbare budget niet wordt gebruikt. Wij wijzen deze leden erop dat een gefacilieerde winstdelingsregeling conform het voorliggende wetsvoorstel in deze sector in de vorm zoals bedoeld door de leden van de CDA fractie niet mogelijk is. De faciliteit van de winstdelingsregeling is bedoeld voor de marktsector, waar zogenaamde commerciële winst wordt behaald. Van winst in die zin is geen sprake wanneer in de gesubsidieerde sector in enig jaar 15% van het budget niet wordt gebruikt. Dat is geen winst in de zin van het jaarrekeningenrecht of het belastingrecht. Is hier wellicht sprake geweest van foutief budgetteren? Het wetsontwerp bedoelt ook niet elke vorm van prestatietoeslag fiscaal te begunstigen. Het laat zich trouwens niet goed indenken dat die 15% geheel of gedeeltelijk wordt uitgedeeld onder de werknemers in de gesubsidieerde sector op grond van een stelsel van winstdeling. Het winstbegrip is nader toegelicht in de memorie van toelichting (TK 1987/1988, 20 291 nr. 3, blz. 5).

De leden van de fractie van de PvdA juichten de voorgestelde integratie van de voorgestelde regelingen toe. Zij vroegen of met deze integratie al het bestaande op dit gebied is gedekt. Voorts wensten zij geïnformeerd te worden over de redenen om de premiespaarregeling buiten het gezamenlijke maximum te houden. In antwoord op deze vragen merken wij op dat het voorgestelde stelsel inderdaad een integratie behelst van alle bestaande regelingen op dat terrein. Ook volgens het huidige stelsel gelden er verschillende maxima voor de door deze leden bedoelde regelingen. Achtergrond daarvan is dat de regelingen ieder een eigen karakter hebben.

Volgens de ene regeling spaart de werknemer van zijn netto loon en ontvangt daarvoor een premie; volgens de andere wordt een deel van het (bruto)loon gespaard. Deze leden merkten op dat het niet aanstands duidelijk was waarom in het wetsvoorstel een nadere regeling is voorzien omtrent de verrekening van ingehouden dividendbelasting voor zover het belastingplichtigen beneden de I.B.-aanslaggrens betreft. Zij vroegen om een toelichting, mede gelet op het commentaar van het NCW waarin wordt geconstateerd dat er sprake is van een lichte administratieve lastenverzwaring voor de uitkerende vennootschap, terwijl toch juist allerwegen wordt gestreefd naar een vermindering van administratieve lasten. De achtergrond van deze regeling is de volgende. Voor werknemers met een inkomen beneden de aanslaggrens is het thans niet mogelijk om profijt te hebben van de dividendvrijstelling die in beginsel ook geldt voor de dividenden van personeelsaandelen. Zij kunnen de ingehouden dividendbelasting niet gerestitueerd krijgen, zoals werknemers boven de aanslaggrens dat wel kunnen. Wanneer zo'n werknemer in het kader van een spaarloonregeling en van een premie-spaarregeling bijvoorbeeld voor een bedrag van $(4 \times f 3000 =) f 12 000$ aan personeelsaandelen heeft uitstaan en daarop een bedrag van $(7\% =)$

f 960 aan dividend ontvangt, dan is nu de inhouding van (25% =) f 240 aan dividendbelasting althans voor deze werknemer tevens eindheffing. Aan deze ongelijkheid wordt door ons voorstel een einde gemaakt door de vrijstelling van dividendbelasting bij werknemersaandelen. Voor de inhoudingsplichtige vennootschap, die bekend is met het bestaan van de werknemersparticipaties, wordt deze administratieve last door het NCW terecht als licht gekwalificeerd. Het belang van werknemersaandelen rechtvaardigt deze nauwelijks meetbare last.

De leden van de VVD-fractie vroegen of er informatie beschikbaar is met betrekking tot de aantallen werknemers die in reeds bestaande winstdelings-, respectievelijk spaarregelingen participeren. Om welke bedragen op jaarbasis gaat het en wat zijn de kosten voor de schatkist zo vroegen deze leden.

Volgens Hay-Arbeidsvoorwaarden/Pakketvergelijking 1992 (bladzijde 61) komt in 25 à 30% van de ondernemingen in Nederland een vorm van winstdelen voor (meestal een collectieve regeling); ten opzichte van 1990 is het aantal ondernemingen met een winstdelingsregeling met ruim 10% toegenomen.

Volgens een LTD-onderzoek uit 1986 namen 280 000 werknemers in 1985 deel aan een premiespaarregeling en is gemiddeld per deelnemer f 446 aan premie (belastingvrij derhalve) uitgekeerd. In het kader van een winstdelingspaarregeling spaarden in 1985 76 000 werknemers gemiddeld per werknemer f 777 (belastingvrij).

Slechts 46 000 werknemers participeerden in een collectieve spaarloonregeling, en zij spaarden in 1985 gemiddeld f 535. Dit laatste bedrag is niet belastingvrij; de werkgever betaalt een heffing van 15%.

Zie verder bijlage III van de memorie van antwoord.

Met de gefaciliteerde winstdelingspaarregeling is een budgettaire beslag gemoeid van ca. 20 mln per jaar.

De gewone winstdelingsregelingen zijn onderworpen aan het normale belasting- en premieregime; zij vormen derhalve geen budgettaire last voor de schatkist. De belastingderving uit hoofde van de huidige premiespaarregeling bedraagt ca. 40 mln per jaar.

De leden van de VVD-fractie vroegen voorts hoe groot de kans is dat de (semi-)publieke sector gebruik gaat maken van de mogelijkheid van flexibele premiespaar- en loonspaarregelingen. Eerder hebben wij opgemerkt dat deze regelingen eenvoudig en flexibel zijn en bovendien zowel voor werknemers als werkgevers vanwege de fiscale voordelen aantrekkelijk zijn. Het is aan werkgevers en werknemers om in vrij overleg in het kader van bijvoorbeeld het arbeidsvoorwaardenoverleg daarover afspraken te maken. Binnen de gestelde grenzen kan daarbij gestreefd worden naar maatwerk. De regelingen bieden daarvoor alle ruimte. Ten overvloede wijzen wij erop, in reactie op een vraag van deze leden, dat spaarloon geen bedrijfsresultaatafhankelijke beloningsvorm is, zoals winstdeling. Wij zijn er verheugd over dat de leden van de VVD-fractie het een goede zaak vinden dat, in tegenstelling tot het oorspronkelijke voorstel, ambtenaren en trendvolgers op een evenwichtige wijze in het voorliggende voorstel worden betrokken.

Deze leden vroegen voorts of het geen gemis is dat nadere regels in het voorliggende voorstel ontbreken ten aanzien van het faillissement van de werkgever, het beslag op de rekening van de werkgever, en het overlijden van de werknemer. In het nader aangepaste wetsvoorstel is daarin voorzien. Wij verwijzen in dit verband naar het in de bijlage opgenomen voorontwerp voor een uitvoeringsregeling. Wij voegen daaraan nog het volgende toe. De werknemer is in het faillissement van

zijn werkgever, aan wie hij zijn spaargeld heeft toevertrouwd, een concurrent crediteur. Hier geldt niet de regel dat de bedrijfsvereniging de loonverplichtingen tegenover de werknemer garandeert; het spaarloon en de premie van de premiespaarregeling vallen buiten het coördinateloon, zodat daarover geen premies zijn geheven. Het is overigens aan werkgevers en werknemers zelf overgelaten om te bepalen wie het spaarloon en het premiespaargeld gaat beheren: een bank, een spaarfonds (van de werknemers bijvoorbeeld) of de werkgever.

Alleen wanneer de spaarregeling zo luidt dat de werknemer niet het recht heeft eenzijdig te bepalen of hij deelneemt en of hij zijn deelname staakt, dan geldt art 1637s van het BW en moet het spaartegoed worden beheerd door een kredietinstelling of een fonds in de zin van het Besluit fondsen en spaarregelingen.

Bij het overlijden van een werknemer eindigt zijn dienstbetrekking en vindt volgens het wetsontwerp een deblokking van het spaarloon en van het premiespaartegoed plaats.

Het is niet uitgesloten dat een schuldeiser van de werknemer beslag legt op zijn spaarloon of premiespaartegoed. De schuldeiser kan trouwens ook verhaal zoeken op het loon van de werknemer of zijn overige vermogen. Hij zal dat vermoedelijk bij voorkeur doen, om te voorkomen dat de werknemer hem in rechte zal verwijten dat het spaartegoed is gedeblokkeerd, zodat hij schade leed als gevolg van de sanctie van het alsnog belasting en premie moeten betalen.

De leden van de VVD-fractie vroegen of de voorwaarde van deelname van minstens driekwart van het personeel geldt voor het vaste of ook voor het tijdelijke personeel.

De inhoudingsplichtige die in aanmerking wil komen voor een gefaciliteerde regeling mag ten hoogste een kwart van het totaal aantal werknemers uitzonderen van deelname.

Anders gezegd tenminste driekwart van het gehele personeelsbestand van de inhoudingsplichtige moet in aanmerking kunnen komen voor de regeling. Deze leden vroegen ook wat er gebeurt indien door deelnemingen of fusie de 75%-voorwaarde plotseling niet meer wordt vervuld. Zo het aantal werknemers van een werkgever door een fusie of deelneming al toeneemt (meestal is en blijft de overgenomen vennootschap zelf inhoudingsplichtige), dan zal de werkgever eerst moeten nagaan of de nieuwe werknemers kunnen deelnemen aan de regeling en of nog wel voldaan wordt aan de 75%-voorwaarde. Is dat niet meer het geval, dan zal zijn regeling aanpassing behoeven. Voorts vroegen deze leden of de uitsluiting van de werknemers/houders van een aanmerkelijk belang wel juist is. In de toelichting bij het nader gewijzigde voorstel van wet (nr. 11) is toegelicht dat de voorgestelde regelingen gezien hun achtergrond en doel bedoeld zijn voor de normale werknemers. Uit de jurisprudentie met betrekking tot de sociale-zekerheidswetgeving en de veelal afwijkende fiscale regeling voor het pensioen komt naar voren dat sommige AB-houders, mede gezien hun machtspositie in de vennootschap veeleer als ondernemer moeten worden gezien. Bij nader inzien hebben we evenwel gemeend deze uitsluiting niet in de wet te moeten opnemen. Daarbij heeft een rol gespeeld het feit dat zoals deze leden terecht opmerken AB-houders/werknemers voor de heffing van de loon- en inkomstenbelasting als normale werknemers worden beschouwd en een uitsluiting deze systematiek zou doorbreken.

Bovendien zou de voorgestelde uitsluiting kunnen leiden tot een fiscaal ongelijke behandeling. Opgemerkt dient wel te worden dat een AB-houder/werknemer alleen dan in aanmerking komt voor een gefaciliteerde regeling indien de regeling dienstbaar is aan de bevordering van de deelname daaraan in voldoende brede kring. In het voorliggende

wetsvoorstel is dit vereiste vastgelegd. Dit impliceert dat een directeur/groot aandeelhouder en tevens enige werknemer voor zichzelf geen gefacilieerde regeling kan treffen in de zin van het voorliggende wetsvoorstel.

De leden van de GPV-fractie vroegen of de aanwezigheid van een winstdelings-/premiespaarregeling er niet toe zou kunnen leiden dat er sprake is van een zo nauwe binding aan de werkgever dat daardoor de arbeids- mobiliteit beperkt zou worden. De arbeidsmobiliteit wordt beïnvloed door verschillende factoren. Eén van de factoren is het totale pakket aan arbeidsvoorwaarden dat een werkgever in vergelijking met een andere werkgever heeft te bieden. Eén van de elementen daarin kan een winstdelings-, premie- of loonspaarregeling zijn. Deze regelingen zijn in het geheel van een arbeidsvoorwaardenpakket in het algemeen financieel niet van een zodanige betekenis dat daardoor de arbeidsmobiliteit ongunstig wordt beïnvloed. Dat is zeker niet het geval indien de regelingen in brede kring worden toegepast. Voorts vroegen deze leden of de keerzijde van de winstdelingsregelingen niet is dat, wanneer het bedrijf wat minder voor de wind zou gaan de werknemers dit dubbel zullen voelen. Winstdeling zal in die situatie namelijk niet meer aan de orde zijn, terwijl ook in de loonsfeer gematig zou moeten worden. In dit verband merken wij op dat winstdelingsregelingen in het algemeen tot stand komen in vrij overleg tussen werkgevers en werknemers als onderdeel van een totaal arbeidsvoorwaardenpakket. Daarin vindt ook de afweging plaats met betrekking tot (de omvang van de) winstdeling en de kans dat er niets te verdelen valt. Mede om het risico voor werknemers op dit punt te beperken hebben wij overeenkomstig het CED-advies (zie memorie van toelichting, nr. 3, blz. 5) de faciliteit voor de winstdelingsregelingen en het maximum beperkt gehouden. Daarnaast wijzen wij erop dat in de regel jaarlijks of tweejaarlijks tussen werkgevers en werknemers over de arbeidsvoorwaarden wordt onderhandeld.

4. Hoofdpijnen nieuwe stelsel

De leden van de PvdA-fractie vroegen in het kader van de winstdelingsregeling om een nadere verduidelijking van de woorden «fiscale of commerciële winst».

De in de marktsector getroffen winstdelingsregelingen sluiten veelal aan bij de commerciële winst, dat is de winst volgens de jaarstukken. Het komt ook voor dat een winstdelingsregeling gekoppeld is aan de fiscale winst in de zin van de inkomsten- en vennootschapsbelasting.

De leden van de VVD-fractie vroegen waarom de mogelijkheid het spaarbedrag aan te wenden voor de betaling van premies voor levensverzekeringen niet is gehandhaafd. In de huidige wetgeving zijn het eigen woning bezit en de producten van levensverzekeringen reeds gefacilieerd in de inkomstenbelasting. Het is niet nodig om aan deze faciliteit nog een extra fiscale faciliteit te koppelen. Mede naar aanleiding van de vraag van deze leden en de kritisch getinte reacties waarbij gewezen wordt op het spaarelement in bepaalde vormen van levensverzekeringen – ook de leden van de VVD-fractie wijzen erop – hebben wij gemeend de mogelijkheid op te nemen het spaarbedrag aan te wenden voor betaling van premies voor levensverzekeringen die voldoen aan bepaalde voorwaarden. In dit verband verwijzen wij naar de bijlage.

De leden van de VVD-fractie stelden het op prijs dat de premiespaarregeling wordt gehandhaafd. Ook de stroomlijning van de spaarloonre-

geling is volgens deze leden een winstpunt. De waardering van deze leden stellen wij zeer op prijs. Deze leden vroegen eveneens of het gewijzigde voorstel geen verslechtering inhoudt ten opzichte van het eerste voorstel met name vanwege de 15% heffing. In het voorliggende nader aangepaste wetsvoorstel is de regeling – o.a. het vervallen van de 15% heffing – zodanig aangepast dat er sprake is van een stelsel dat per saldo aantrekkelijker is. Met betrekking tot de blokkeringstermijn, waarvoor deze leden aandacht vroegen, merken wij het volgende op.

De blokkeringstermijn van vier jaren is als spaartermijn zo kort dat de werknemer de periode gedurende welke hij zijn geld vastzet relatief gemakkelijk kan overzien. Bovendien is het wettelijk niet verboden voor de werknemer om vroegtijdig te deblokkeren; de werknemer dient dan echter alsnog de verschuldigde loonbelasting en premies te betalen. Het is verder aan de sociale partners zelf overgelaten om al of niet af te spreken of in de spaarregeling een deblokkeringsverbod wordt opgenomen.

Naar aanleiding van een suggestie van de kant van de leden van de VVD-fractie – een suggestie die o.a. ook door de werkgeversorganisaties is gedaan – hebben wij in de regeling de mogelijkheid opgenomen dat ook de werknemer die zijn aandelenopties heeft uitgeoefend en de aandelen in de vennootschap van zijn werkgever wil vervreemden voordat de vier-jaarstermijn is verstreken, zijn aandelen kan verkopen onder voorwaarde dat de verkoopopbrengst wordt geblokkeerd zoals bij een spaarloonregeling. Aldus wordt tevens de wetgeving vereenvoudigd.

De leden van de D66-fractie vroegen in hoeverre het wetsvoorstel een aantal knelpunten zou kunnen oplossen als weergegeven in een artikel in het Weekblad voor Fiscaal Recht van 25 februari 1993. De bedoelde oplossingen passen als zodanig niet in het voorliggende wetsvoorstel. Wel is het denkbaar deze knelpunten zoveel mogelijk weg te nemen in de vorm van een gewijzigd waarderingsvoorschrift voor aandelenoptieplannen, op te nemen in de uitvoeringsregeling. Wij zullen daarover nader overleg voeren met de Staatssecretaris van Financiën.

De leden van de fractie van D66 vragen voorts of door het voorgestelde nieuwe tweede lid van artikel 2: 98c BW ook een verruiming is ontstaan voor aandelen die door een beleggingsmaatschappij van personeelsleden worden verworven. Het antwoord op deze vraag is bevestigend.

Zoals aangegeven in de toelichting bij het nader gewijzigd voorstel van wet is door de woorden «door of voor arbeiders» de mogelijkheid geschapen dat een werknemersrechtspersoon die de aandelen houdt ten behoeve van de werknemers – zoals een beleggingsmaatschappij voor personeelsleden – financiële steun krijgt van de vennootschap bij de verwerving van aandelen in haar kapitaal.

De leden van de GPV-fractie meenden dat met betrekking tot het oude stelsel op enigerlei wijze zou moeten worden voorzien in een overgangsregeling ter zake van de mogelijkheid tot deblokkering voor het betalen van levensverzekeringspremies. Op deze vraag zullen wij nader ingaan bij onze nadere toelichting op het overgangsrecht. Zie punt 6.

De leden van de GPV-fractie vroegen ook naar de wenselijkheid dan wel mogelijkheid van een kortere blokkeringregeling voor aandelenoptieregelingen. Zij verwezen daarbij ondermeer naar de suggestie van de gezamenlijke werkgeversorganisaties. Wij zijn voorstander voor een blokkeringperiode die voor alle regelingen hetzelfde is.

Een kortere blokkeringperiode voor aandelenopties zou strijdig zijn

met de doelstelling van de spaarloonregeling. Door een verkorting van deze periode zouden de opties kunnen worden benut om versneld een fiscaal onbelaste vermogenswinst te realiseren door kort na het uitoefenen van de optie de aandelen te verzilveren. De voorgestelde blokkeringsstermijn van vier jaren draagt bij aan de betrokkenheid van de werknemer bij de onderneming van zijn werkgever.

De leden van de GPV-fractie vroegen eveneens of nog moest worden voorzien in een specifieke regeling voor het geval dat de werkgever onverhoopt failliet zou gaan.

Wij verwijzen naar een eerder antwoord op vragen van de VVD-fractie en naar de in het in de bijlage opgenomen voorontwerp voor een uitvoeringsregeling waarin een regeling is getroffen.

5. De budgettaire aspecten

De leden van de fracties van het CDA, de PvdA, de VVD en Groen Links vroegen om een nadere toelichting op de budgettaire aspecten van het voorstel. Hieronder geven wij een overzicht van de budgettaire aspecten, zoals die zijn berekend door het Ministerie van Financiën voor het voorliggende nader aangepaste wetsvoorstel.

Budgettaire gevolgen:

- winstdelingsregelingen (heffingspercentage 35%) (geen heffing voor uitkeringen in geblokkeerde vorm)	160 mln.
- aanpassingen aandelenoptie-, premie- en spaarloonregelingen (geen heffing)	25 mln.
Totaal budgettair beslag	185 mln.

Budgettaire opbrengst:

- vervallen winstdelingsspaarregelingen	20 mln.
- beperking feestdagenregeling tot f 300	55 mln.
- beperking jubilearegeling	110 mln.
Totale opbrengst	185 mln.

De leden van de CDA-fractie vroegen zich af of de beperking van de feestdagenregeling vooral betrekking heeft op werknemers/werkgevers buiten de marktsector.

Dat is niet het geval. Van de zogenaamde geschenkenregeling wordt vooral in de marktsector gebruik gemaakt.

De leden van de fractie van de PvdA vroegen, met verwijzing naar de nota van de Tripartiete werkgroep (d.d. 5 oktober 1992), naar onze opvatting omtrent de premieproblematiek. Deze problematiek, in de vorm van een mogelijke stijging van de premies volksverzekeringen, doet zich niet voor. De voorgestelde beperkingen (o.a. beperkingen in de sfeer van de geschenken- en jubilearegelingen) leiden – mede op basis van de aannames en berekeningssystematiek die ten grondslag liggen aan de bovenvermelde budgettaire berekeningen – tot een zodanige premieopbrengst dat de voorliggende maatregelen niet leiden tot een stijging van de premies volksverzekeringen.

De leden van de fractie van de PvdA stelden voor een indexatiebepaling op te nemen terzake van de in het wetsvoorstel voorgestelde regelingen. In de Nota van wijziging (nr. 14) is deze suggestie overgenomen. Met de suggestie van deze leden om de werking van de voorgestelde regeling na bepaalde tijd te evalueren zijn wij het eens. Een expliciete bepaling is daarvoor niet nodig. Aan de verantwoordelijke bewinds-

lieden wordt in dit verband verzocht de Kamer na 5 jaar te willen informeren over de werking van de regelingen.

De leden van de VVD-fractie meenden dat de voorgestelde fiscale faciliteiten uitzicht bieden op een stabielere werkgelegenheidsontwikkeling onder wisselende economische omstandigheden. Bovendien vergroten winstafhankelijke beloningsvormen de betrokkenheid van de werknemers bij het bedrijf, zo merkten deze leden op.

Zij wezen daarbij op het unanieme SER-advies «Convergentie en overleg economie» waarin de mening wordt uitgesproken dat resultaatafhankelijke beloningsvormen een positieve rol kunnen spelen bij de handhaving van de concurrentieposities in bedrijfssectoren en ondernemingen. De leden van de VVD-fractie vroegen in verband daarmee waarom het voorliggende nader gewijzigde voorstel van wet belastingneutraal voor de overheid dient te zijn. De leden van de VVD-fractie wezen daarbij op hun eigen voorstellen (22 300 nr. 7 en 22 800 nr. 5). Wij onderschrijven de zienswijze van deze leden dat resultaatafhankelijke beloningsvormen positieve effecten kunnen hebben. Met betrekking tot de budgettaire neutraliteit merken wij ten overvloede op dat de verminderde economische groei de problematiek van de overheidsfinanciën heeft versterkt. Dat heeft mede bijgedragen tot verscherpte prioriteitstellingen. Vooral tegen die achtergrond dient het vereiste van budgettaire neutraliteit te worden gezien. In dit verband wijzen wij erop dat de financiële grondslag van het VVD-alternatief – waarin een dekking was aangegeven voor faciëring van resultaatafhankelijke beloningsvormen – door de lagere economische groei in belangrijke mate minder actueel is en derhalve aangepast zou moeten worden aan de actuele ontwikkelingen.

De leden van de VVD-fractie vroegen – op basis van een belasting van 15% bij spaarloon en de 35% bij winstuitkeringen in contanten – tot welk niveau het maximum van f 2250 per persoon per jaar kan worden opgehoogd indien de overheid structureel 150 miljoen ter beschikking stelt.

Indien wordt verondersteld dat de maxima van f 1500 en f 750 met eenzelfde percentage toenemen, dan betekent het beschikbaar stellen van f 150 mln dat het maximum van f 1500 toeneemt tot ca. f 2690 en dat het maximum van f 750 toeneemt tot ca. f 1350. Het totaal neemt dus toe van f 2250 tot ca. f 4040.

Deze leden vroegen ook of wij bereid zijn het nader gewijzigde voorstel door het CPB te laten doorrekenen op basis van budgettaire neutraliteit respectievelijk op basis van de structurele beschikbaarheid van f 150 mln.

Wij hebben daartoe contact opgenomen met het CPB.

Daarbij is door het CPB opgemerkt dat de berekende macro-economische effecten vooral een illustratief karakter hebben. Bovendien is daarbij geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat winstdeling tot een flexibilisering van lonen kan leiden. De berekening van de effecten daarvan valt buiten het bestek van de CPB-exercitie.

De opzet van deze berekeningen maakt het dan ook niet mogelijk aan te geven wat de extra effecten zijn van de inzet van een extra bedrag van f 150 mln. Met deze leden veronderstellen wij dat een dergelijke extra inzet kan leiden tot een versterking van de positieve effecten.

Eerder hebben wij al opgemerkt dat op basis van de actuele positie van de overheidsfinanciën en de prioriteitstellingen dit bedrag niet ter beschikking kan worden gesteld.

De leden van de fractie van de VVD vroegen naar de onderbouwing van hun budgettaire neutrale rekensom. In het voorgaande is deze vraag beantwoord aan de hand van een overzicht. Ten overvloede wijzen wij

erop dat het daarbij uitsluitend gaat om een overzicht van de voor- en nadelen bestaande uit loon- inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen overeenkomstig het schijventarief.

De leden van de VVD-fractie merkten op dat de werknemers- en werkgeversorganisaties erg bedroefd zijn over de aantasting van de geschenkenregeling. Deze blijkt zeer positief beoordeeld te worden omdat daarover afspraken kunnen worden gemaakt zonder dat dit tot belastingheffing leidt. In de eerste plaats merken wij op dat door het voorliggende aangepaste voorstel deze bedroefdheid ongetwijfeld minder zal worden; in plaats van f 150 wordt thans een vrijstelling van f 300 voorgesteld. In de tweede plaats wijzen wij op een misverstand.

De fiscale vrijstelling voor de bestaande geschenkenregeling geldt blijkens de wetsgeschiedenis en jurisprudentie uitsluitend ingeval er daadwerkelijk sprake is van een gift van de kant van de werkgever.

De vrijstelling geldt dus niet als het «geschenk» mondeling of schriftelijk is bedongen of is overeengekomen tussen werkgevers en werknemers.

Ten overvloede: afspraken over «geschenken» bijvoorbeeld in het kader van de arbeidsvoorwaarden zijn volledig onderworpen aan de normale belasting- en premieheffing.

Voor een verworven recht, dit in antwoord op deze leden, geldt in de bestaande wetgeving geen belasting- en premievrijstelling; de gewone belasting- en premieheffing zijn van toepassing. Deze leden vroegen ook op hoeveel werknemers de geschenkenregeling momenteel van toepassing is. Hiervoor is al opgemerkt dat het hier gaat om een gift van de kant van de werkgever. Het Ministerie van Financiën raamt dat jaarlijks ca. 40% van de werknemers een gift ontvangt die onder de vrijstellingsregeling valt.

De leden van de fractie van Groen Links vroegen waarom wij ervan hebben afgezien om een tarief van 50% te heffen over de winstuitkering in geld.

Een lump-sumheffing voor de contante winstuitkeringen van 50% kan niet worden aangemerkt als een faciliteit. Voor veel werknemers betekent dit tarief geen enkele verlichting, omdat ze nu reeds over hun marginale loon ca 50% aan belasting en premies tezamen betalen. Met een dergelijk hoog tarief worden winstdelingsregelingen niet gestimuleerd. Overigens wijzen wij deze leden erop dat in het nader aangepaste wetsvoorstel de nadruk in vergelijking met de voorgaande voorstellen sterk is komen te liggen op de loon- en premiespaarregelingen. Voor deze regelingen kunnen in beginsel alle werknemers, zowel in de marktsector als de (semi)-publieke sector, in aanmerking komen. Dat betekent ook dat de faciliteiten en de daarmee gemoeide middelen niet zoals deze leden veronderstelden slechts beperkt zouden blijven tot een relatief kleine groep werknemers. Eerder is al opgemerkt dat verwacht mag worden dat het voorgestelde pakket aan maatregelen een positief effect zal hebben op de werkgelegenheid. Dit positieve effect kan op termijn bijdragen aan een lagere premiedruk. Deze verlaging werkt ook door voor zelfstandigen, bejaarden en andere uitkeringsgerechtigden. Dit in antwoord op de vraag van deze leden met betrekking tot de saldo effecten van loonkostenmatiging.

De leden van de fractie van Groen Links vroegen ook naar de fraudegevoeligheid van de aandelenoptie- en winstdelingsregelingen. De criteria voor aandelenoptie- en winstdelingsregelingen zijn zodanig geformuleerd dat oneigenlijk gebruik en fraude zoveel mogelijk worden uitgesloten.

Tijdens de periodieke boekencontrole bij de inhoudingsplichtige zal de fiscus vrij gemakkelijk kunnen nagaan of de inhoudingsplichtige en diens werknemers zich houden aan de regelgeving en kan de fiscus zo nodig een naheffingsaanslag opleggen. De nieuwe criteria voor de aandelenoptieregeling zijn in die zin stringenter dan die in het oorspronkelijke voorstel dat nu een blokkeringstermijn is ingevoerd ten einde te verzekeren dat de werknemersparticipatie een duurzaam karakter heeft.

Deze leden vroegen een reactie op het pleidooi van de FNV voor handhaving van de bestaande winstdelingspaarregeling. Onder de door ons voorgestelde regelgeving kunnen winstaandelen van werknemers, evenals voorheen, fiscaal begunstigd worden gespaard. In plaats van de oude vrijstelling van f 750, heeft de werknemer in het nieuwe stelsel een vrijstelling van f 1500. Bovendien geldt in plaats van een blokkeringsstermijn van 7 kalenderjaren, voortaan een blokkeringstermijn van 4 jaren. Daarnaast is de 15%-heffing vervallen. Aan het pleidooi van het FNV is derhalve tegemoet gekomen.

De leden van de GPV-fractie gingen nader in op het al of niet handhaven van de vrijstelling voor erkende feestdagen. Met verwijzing naar het voorgaande waarin wij daarop reeds nader zijn ingegaan, merken wij aanvullend nog het volgende op. De praktijk leert dat met name in het Midden- en Kleinbedrijf deze regeling zeer wordt gewaardeerd. Het is een eenvoudige regeling die nauwelijks administratieve lasten met zich meebrengt.

In de reacties van de werkgevers- en werknemersorganisaties wordt dit nog eens onderstreept.

6. Overgangsrecht/overige onderwerpen

De leden van de fractie van de PvdA vroegen om meer duidelijkheid met betrekking tot de overgangsregeling.

Ook de leden van de VVD-fractie constateerden dat de voorgestelde overgangsregeling in zeer algemene bewoordingen is gesteld en dat met name ten behoeve van de uitvoering een verduidelijking gewenst is. Wij komen daaraan gaarne tegemoet.

Wanneer spaarwinstandelen en spaarloon voor 1 januari 1994 tegoed zijn geschreven op naam van de werknemer, blijft het regime van 31 december 1993 van toepassing, uiteraard totdat deze spaartegoeden geheel vrij zijn.

Dit betekent onder meer dat de blokkeringstermijn voor die spaartegoeden (van voor 1994) minstens zeven kalenderjaren belooft maar ook dat de oude deblokkeringsmogelijkheden blijven gelden.

Vanaf 1 januari 1994 dienen de (bestaande) winstdelingspaarregelingen en de (huidige) collectieve spaarloonregelingen te voldoen aan de eisen van de nieuwe wetgeving; het is te verwachten dat werkgevers en werknemers in onderling overleg de twee (oude) bedrijfsspaarregelingen omvormen tot een nieuwe spaarloonregeling, of anders bijvoorbeeld een premiespaarregeling dan wel een winstdelingsregeling overeenkomen. De werknemers kunnen dus vanaf 1 januari 1994 niet meer sparen volgens de huidige regels van het bedrijfssparen. Hetzelfde betoog geldt voor premiespaarregelingen; de voor 1 januari 1994 door de inhoudingsplichtige ingehouden besparingen van de werknemers volgen het oude regime (naar dat regime zijn bijvoorbeeld premies ter grootte van 200% van de inhoudingen mogelijk); de inhoudingen na 1 januari 1994 volgen het nieuwe regime. Werkgevers en werknemers dienen er op toe te zien dat de huidige premiespaarregeling vanaf 1 januari 1994 reglementair wordt aangepast aan de nieuwe wettelijke eisen. De initiatiefnemers

wijzen de suggestie van de hand dat voor werknemers die thans deelnemen aan een bedrijfsspaarregeling het oude regime na 1993 blijft gelden voor dan nog te vormen spaartegoeden. Deze suggestie leidt tot de complexe situatie dat na 1 januari 1994 in een onderneming twee categorieën van werknemers sparen: een categorie deelnemers aan de oude bedrijfsspaarregelingen en een categorie deelnemers aan de nieuwe regelingen. Ook de NVB heeft in haar brief van 3 maart 1993 gepleit voor een «zeer duidelijke cesuur ... tussen huidige en nieuwe regeling».

De leden van de PvdA-fractie vroegen in te gaan op de door de NVB opgeworpen vragen. De leden van de fracties van VVD, D66 en Groen Links verzochten ons daarnaast ook nog in te gaan op de commentaren van de NOB, de RCO, het Verbond van Verzekeraars en de FNV. De NVB merkt terecht op dat als een inhoudingsplichtige aan de werknemer de keuze laat om diens winstuitkering in contanten te genieten of te laten blokkeren, de omvang van de lump-sumheffing (in het voorliggende nader aangepaste voorstel: 35% en geen heffing) van de inhoudingsplichtige afhankelijk is van de keus van de werknemer. De wet verzet zich er niet tegen dat de inhoudingsplichtige aan werknemers die laten blokkeren een grotere winstuitkering betaalt dan de winstuitkering van werknemers die een winstuitkering in contanten verkiezen. Ook is juist de opmerking van de NVB dat de nieuwe wetgeving niet rekent in volle kalenderjaren maar in jaren of volle maanden. Anders dan de NVB schrijft, kent het wetsontwerp voor het vormen van spaarloon twee mogelijkheden: inhouding op het brutoloon en toekenning door de werkgever. Fiscaaltechnisch bestaat tussen het een en het ander geen verschil.

Naar aanleiding van vragen van de NOB merken de initiatiefnemers op dat een winstuitkering gerelateerd aan het geconsolideerde resultaat van een groep van verbonden vennootschappen kwalificeert, evenals winst die afkomstig is uit het buitenland. Wanneer echter een werknemer een winstuitkering ontvangt van een verbonden vennootschap, dus niet van de «eigen» inhoudingsplichtige, dan kan de nieuwe faciliteit geen toepassing vinden. De inhoudingsplichtige heeft dan immers geen winst-delingsregeling voor zijn werknemers getroffen en kan dan geen lump-sumheffing berekenen. Hetzelfde geldt voor een aandelenoptieregeling van bijvoorbeeld een moedermaatschappij. Om toch de nieuwe faciliteit te benutten, zal de inhoudingsplichtige in navolging van de moedermaatschappij een regeling voor haar werknemers treffen. Onder winstdelingsregeling valt niet een «winstdelings»regeling die zo geformuleerd is dat de werknemer jaarlijks uitzicht heeft op een gefixeerd bedrag, bijvoorbeeld f 1500. De grootte van de uitkering dient afhankelijk te zijn van de winst. Spaarloon is geblokkeerd loon en kan derhalve slechts door tussenkomst van de inhoudingsplichtige gevormd worden; spaarloon wordt niet gevormd uit het vermogen van de werknemer en dus evenmin uit de opbrengst van spaarloon. De vraag of artikel 1637s van het BW van toepassing is op een spaarloonregeling of op een premiespaarregeling, is afhankelijk van de vraag of in de regeling voor de werknemer het recht is opgenomen om eenzijdig te bepalen of hij al dan niet deelneemt en of hij al dan niet zijn deelname staakt. Zo ja, dan mist artikel 1637s toepassing.

Op de vragen en opmerkingen van de RCO is in het bovenstaande reeds ingegaan. Hier volgen nog twee antwoorden. Artikel 9 van de Wet op de vennootschapsbelasting laat nu reeds een aftrek toe van kosten die een vennootschap maakt bij de aankoop van eigen, reeds uitgegeven aandelen ten gunste van haar werknemers. Het wetsvoorstel bepaalt dat ook de uitgifte van nieuwe aandelen voor werknemers tot een aftrek op

de winst leidt. Terecht merkt de RCO op dat wanneer een werkgever in een kalenderjaar eerst het 35% tarief hanteert op een contante winstuitkering en daarna het 15% tarief (in het voorliggende aangepaste wetsvoorstel is de 15%-heffing vervallen) voor geblokkeerd loon toepast, een herrekening moet plaatsvinden voor zover althans per saldo meer dan f 1500 per werknemer is verstrekt.

7. Vragen naar aanleiding van de artikelsgewijze toelichting

Met betrekking tot de Wet op de ondernemingsraden (WOR) merken wij op – dit naar aanleiding van een vraag van de leden van de PvdA-fractie – dat deze wet voorschrijft (art 27b) dat de ondernemer voor de invoering van een winstdelingsregeling de instemming van de ondernemingsraad behoeft, tenzij de regeling inhoudelijk volledig bij CAO is geregeld. Voor een spaarregeling geldt hetzelfde regime.

Zij vroegen tevens naar aanleiding van een vraag van de RCO bevestiging van hun opvatting dat het 75%-vereiste van toepassing is op de afzonderlijke inhoudingsplichtige. Het antwoord op deze vraag is bevestigend.

Naar aanleiding van het pleidooi van de fractie van Groen Links voor ruimere deblokkeringmogelijkheden merken wij op dat de voorgestelde verkorting van de bestaande blokkeringstermijn van 7 kalenderjaren naar 4 jaren en de verschillende mogelijkheden om tijdens de blokkeringperiode de besparingen geblokkeerd aan te wenden o.a. voor effecten en bepaalde verzekeringen voldoende ruimte biedt. Eerder is al opgemerkt dat naast de onbelaste deblokkering (o.a. verwerving eigen woning als hoofdverblijf) ook een belaste deblokkering in beginsel mogelijk is. In het voorgaande is dat nader toegelicht.

Een voorwaarde om voor de fiscale faciëring in aanmerking te komen is dat de regelingen open dienen te staan voor tenminste driekwart van de werknemers van de inhoudingsplichtige, zo stellen de leden van de GPV-fractie. Moet dit zo verstaan worden dat de regeling in principe open staat voor zoveel werknemers, maar dat het niet zo is dat ook minimaal driekwart van de werknemers aan de regeling deelneemt, zo vroegen deze leden. Het antwoord op deze vraag luidt bevestigend.

De leden van de PvdA-fractie vroegen of wij ons reeds met de regering hadden verstaan over intrekking van wetsvoorstel 20 881. Dit wetsvoorstel is verwerkt in het voorliggende wetsvoorstel en het ligt dan ook voor de hand dat het wordt ingetrokken op het moment dat het voorliggende voorstel door de Staten-Generaal is aangenomen. Wij zullen daarover met de regering contact opnemen. De suggestie van de RCO om de mogelijkheid te openen de opbrengst van een tussentijdse aan- en verkoop in het kader van een aandelenoptieregeling te blokkeren is overgenomen (zie artikel 19, lid 3 van het voorontwerp uitvoeringsregeling). Dit naar aanleiding van een vraag van de leden van de PvdA-fractie.

8. Nadere toelichting Nota van Wijziging

Eerder is al aangegeven welke aanpassingen zijn aangebracht in het nader gewijzigd voorstel van wet.

Daarbij is tevens opgemerkt dat uit het oogpunt van wetssystematiek de spaarloonregeling is opgenomen in artikel 11 (in het oorspronkelijke wetsvoorstel was dat artikel 34a). Voor wat betreft de systematiek is de opzet als volgt. In het voorgestelde artikel 11, eerste lid, onderdeel h, 2^o is bepaald dat tot het loon niet behoren uitkeringen of verstrekkingen die

in geblokkeerde vorm worden gespaard ingevolge een spaarloonregeling, daaronder begrepen een winstdelings- of aandelenoptieregeling, voor zover die uitkeringen per kalenderjaar niet meer bedragen dan f 1500. In het nieuwe zesde lid van artikel 11 wordt een definitie gegeven van het begrip spaarloonregeling. Daarin is ondermeer bepaald dat het moet gaan om een regeling die schriftelijk is vastgelegd.

Vereist is eveneens dat de deelname daaraan dient open te staan voor tenminste driekwart van de werknemers van de inhoudingsplichtige. In de leden 7 en 8 wordt aangegeven wat moet worden verstaan onder winstdelingsregeling (zevende lid) en aandelenoptieregeling (achtste lid).

Ten overvloede merken wij op, met verwijzing naar het eerste lid, onderdeel h, 2° en het zesde lid, van artikel 11, dat voor zowel de winstdelingsregeling als de aandelenoptieregeling in dit kader tevens alle vereisten van toepassing zijn die gelden voor de spaarloonregeling, zoals ondermeer de schriftelijke vastlegging en het deelname-vereiste enz.

Vermeend
Vreugdenhil

Uitvoeringsregeling van de Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ter zake van de uitvoering van de premiespaarregeling en spaarloonregeling, daaronder begrepen een winstdelings- of aandelenoptieregeling, als bedoeld in artikel 11 van de Wet op de loonbelasting 1964 en de winstdelingsregeling als bedoeld in artikel 34a van de Wet op de loonbelasting 1964.

HOOFDSTUK I

Premiespaarregelingen

Artikel 1

Deze regeling geeft uitvoering aan de artikelen 11 en 34a van de Wet op de loonbelasting 1964 en artikel 6 van de Coördinatiewet Sociale Verzekering.

Artikel 2

1. Een premiespaarregeling moet voorzien in uitkeringen – hierna te noemen: spaarpremies – die door de werkgever worden gedaan naar gelang van door hem van de werknemer op diens verzoek ingehouden besparingen – hierna te noemen: ingehouden spaargelden.
2. De spaarpremie mag over ieder jaar waarin de werknemer overeenkomstig de regeling heeft gespaard, niet meer bedragen dan f 1000.
3. Voor de berekening van het in het tweede lid bedoelde maximum wordt de spaarpremie toegerekend aan het jaar waarin de ingehouden spaargelden ter zake waarvan de spaarpremie is toegekend op de in artikel 3, eerste lid, bedoelde spaarrekening zijn bijgeschreven.
4. Ingehouden spaargelden ter zake waarvan een spaarpremie is toegekend komen niet nogmaals voor een spaarpremie in aanmerking.

Artikel 3

1. De ingehouden spaargelden moeten door de werkgever of een in de premiespaarregeling aangewezen instelling worden geadmistreerd op een bijzondere rekening – hierna te noemen: premiespaarrekening.
2. Als instelling bedoeld in het eerste lid, kunnen worden aangewezen spaarbanken, handelsbanken, landbouwkredietinstellingen, bouwkassen, spaarfonds en daarmee vergelijkbare rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid.

Artikel 4

Ter zake van ingehouden spaargelden mag een spaarpremie worden toegekend van ten hoogste 100% nadat zij gedurende ten minste 4 jaren op de premiespaarrekening hebben gestaan.

Artikel 5

1. Voordat het in de premiespaarregeling voor toekenning van een spaarpremie bepaalde aantal jaren is vervuld, mag die spaarpremie voorlopig worden bijgeschreven op de premiespaarrekening.
2. De werknemer mag over voorlopig bijgeschreven spaarpremies niet beschikken.
3. Een voorlopig bijgeschreven spaarpremie moet ter beschikking van

de werkgever of een in de regeling aangewezen derde komen, zodra vaststaat dat die spaarpremie niet meer aan de werknemer zal mogen worden toegekend.

Artikel 6

Bij beëindiging van de dienstbetrekking voordat de spaartermijn van vier jaren is vervuld, mag voor elke volle maand gedurende welke de ingehouden spaargelden op de premiespaarrekening hebben gestaan, een evenredig deel van die spaarpremie worden toegekend.

Artikel 7

Met betrekking tot ten laste van de premiespaarrekening gekochte effecten mag:

- a. het in de aankoopprijs begrepen bedrag aan ingehouden spaargelden worden gelijkgesteld met ingehouden spaargelden op de premiespaarrekening, zolang de effecten onbezwaard deel uitmaken van het vermogen van de werknemer;
- b. bij verkoop de opbrengst tot het onder a bedoelde bedrag, voor zover dit onverwijld wordt teruggestort op de premiespaarrekening, worden gelijkgesteld met ingehouden spaargelden.

Artikel 8

Met betrekking tot de in artikel 7 bedoelde effecten moet:

- a. de aankoop en de verkoop geschieden door bemiddeling van de werkgever of van een in de premiespaarregeling aangewezen instelling;
- b. de bewaring geschieden door of onder verantwoordelijkheid van die instelling, dan wel door of onder verantwoordelijkheid van de werkgever.

Artikel 9

1. Premies, andere dan premies ingevolge een pensioenregeling, welke verschuldigd zijn ingevolge een overeenkomst van levensverzekering waarbij een lijfrente als bedoeld in artikel 45, eerste lid, onderdeel g, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 is verzekerd, welke premies zijn voldaan ten laste van de spaarrekening, worden gelijkgesteld met op de premiespaarrekening ingehouden spaargelden, mits die lijfrente niet eerder tot uitkering komt dan in het vijfde jaar na het moment waarop de premie is voldaan.

2. Premies verschuldigd ingevolge een overeenkomst van levensverzekering waarbij een kapitaaluitkering is verzekerd, welke premies zijn voldaan ten laste van de premiespaarrekening, worden gelijkgesteld met op de premiespaarrekening ingehouden spaargelden, zolang de polis onbezwaard deel uitmaakt van vermogen van de werknemer of dat van zijn echtgenoot dan wel, ingeval de werknemer ongehuwd is, de partner met wie hij duurzaam een gezamenlijke huishouding voert.

3. De in het tweede lid bedoelde overeenkomst van levensverzekering moet:

- a. voldoen aan artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf en zijn aangegaan met een levensverzekerder als bedoeld in onderdeel g van dat lid;
- b. door de werknemer of zijn echtgenoot dan wel, ingeval de werknemer ongehuwd is, door de partner met wie hij duurzaam een gezamenlijke huishouding voert, uiterlijk op 1 januari volgend op het jaar waarin de eerste premie voor de overeenkomst is voldaan, zijn gesloten op zijn eigen leven dan wel op dat van zijn echtgenoot, partner of

kinderen waarvoor de werknemer, zijn echtgenoot of partner recht heeft op kinderbijslag ingevolge de Algemene Kinderbijslagwet dan wel op studiefinanciering, ingevolge de Wet op de studiefinanciering;

c. voor zover het tijdstip van de uitkering niet wordt bepaald door het overlijden van de verzekerde, voorzien in een looptijd van ten minste 4 jaren en ten hoogste 12.

4. Voor de toepassing van dit artikel worden mede aangemerkt als ingevolge een overeenkomst van levensverzekering verschuldigde premie: regelmatige inleggingen bij een instelling als bedoeld in artikel 3, tweede lid, waartoe de werknemer of zijn echtgenoot dan wel, ingeval de werknemer ongehuwd is, de partner met wie hij duurzaam een huishouding voert, zich ingevolge een overeenkomst tot sparen met levensverzekering heeft verplicht.

Het tweede en derde lid van dit artikel vinden overeenkomstige toepassing.

5. Rechtstreekse betalingen van premies voor levensverzekeringen als bedoeld in het eerste, tweede en vijfde lid en van inleggingen voor een spaarovereenkomst door de werknemer, worden geacht eerst te zijn gestort in de premiespaarrekening en vervolgens te zijn voldaan ten laste van die rekening.

Artikel 10

Ter zake van ingehouden spaargelden die ten laste van de spaarrekening worden besteed ter verwerving van een tot hoofdverblijf dienende eigen woning door de werknemer mag bij de besteding een spaarpremie worden toegekend van ten hoogste 100%.

Artikel 11

Het tegoed op de spaarrekening mag uitsluitend bestaan uit:

- a. de ingehouden spaargelden;
- b. de opbrengst bij verkoop van effecten, tot het in de aankoop prijs begrepen bedrag aan ingehouden spaargelden;
- c. de voorlopig bijgeschreven spaarpremies;
- d. de ingehouden toegekende spaarpremies;
- e. de op het tegoed gekweekte rente.

Artikel 12

Het verloop van het tegoed op de premiespaarrekening moet voor iedere werknemer per jaar waarin hij overeenkomstig de premiespaarrekening heeft gespaard, afzonderlijk worden geadmistreerd voor zoveel betreft:

- a. de ingehouden spaargelden – daaronder begrepen de opbrengst van verkochte effecten – die nog voor een spaarpremie in aanmerking kunnen komen;
- b. de voorlopig bijgeschreven spaarpremies.

Artikel 13

1. Uit de door de werkgever gevoerde administratie moet voor iedere werknemer per jaar waarin hij overeenkomstig de premiespaarrekening heeft gespaard, duidelijk blijken welke spaarpremies zijn toegekend.

2. Uit de door de werkgever gevoerde administratie, zonodig aangevuld met door derden afgegeven bescheiden, moet met betrekking tot elke premietoekenning blijken dat deze op de premiespaarrekening is gegrond.

Artikel 14

Ingeval van overlijden van de werknemer, voordat de spaartermijn van 4 jaren is vervuld, eindigt de deelname van de werknemer aan de premiespaarregeling. Het gehele tegoed op de premiespaarrekening inclusief de spaarpremie die op het moment van overlijden reeds is toegekend, wordt ter vrije beschikking van de erfgenamen van de werknemer gesteld.

Artikel 15

Indien gedurende de spaartermijn de werknemer failliet wordt verklaard, een wettelijke schuldsaneringsregeling op de werknemer van toepassing wordt verklaard, dan wel er daadwerkelijk verhaal op basis van een executoriale titel op het tegoed van de premiespaarrekening wordt gezocht, eindigt de deelname van de werknemer aan de premiespaarregeling. De spaarpremie die alsdan reeds is toegekend, wordt geacht te zijn toegekend onder de ontbindende voorwaarde van faillissement, van schuldsaneringsregeling dan wel van daadwerkelijk verhaal op basis van een executoriale titel en vloeit derhalve weer in het vermogen van de werkgever of een in de premiespaarregeling aangevozen instelling.

Artikel 16

Ingeval van faillissement van de werkgever gedurende de spaartermijn eindigt de deelname van de werknemer aan de premiespaarregeling. De spaarpremie die alsdan reeds is toegekend wordt gedeblokkeerd en is direct opeisbaar door de werknemer/spaarder.

Artikel 17

1. Indien in strijd met een premiespaarregeling aan een werknemer spaarpremies worden uitgekeerd, dan wel door een werknemer over voorlopig bijgeschreven spaarpremies wordt beschikt, worden die spaarpremies voor de toepassing van de Wet op de loonbelasting 1964 en de Coördinatiewet Sociale Verzekering aangemerkt als loon verstrekt door de werkgever.

2. Het in het vorige lid bedoelde loon wordt geacht te zijn genoten ten tijde van het uitkeren van de spaarpremies onderscheidenlijk het beschikken over de voorlopig bijgeschreven spaarpremies.

Artikel 18

Als premiespaarregeling worden hierbij aangewezen:

a.

HOOFDSTUK II

Spaarloonregelingen

Artikel 19

1. Het spaarloon moet door de werkgever of een in de spaarloonregeling aangewezen instelling die de gelden beheert, voor iedere werknemer – onder vermelding van het jaar van storting – afzonderlijk worden geadministreerd op een bijzondere rekening – hierna te noemen:

spaarloonrekening – niet zijnde een spaarrekening in de zin van artikel 3, eerste lid.

2. Als instelling bedoeld in het eerste lid, kunnen worden aangewezen spaarbanken, handelsbanken, landbouwkredietinstellingen, bouwkassen, spaarfondsen en daarmee vergelijkbare rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen.

3. Het aan de werknemer toekomende spaarloon mag worden omgezet in effecten. Met betrekking tot de effecten zijn de artikelen 7 en 8 van overeenkomstige toepassing. Deze effecten worden voor toepassing van deze regeling als spaarloon aangemerkt.

4. De in het derde lid bedoelde effecten moeten door of onder verantwoordelijkheid van degene die het spaarloon beheert worden bewaard.

5. De werknemer mag over zijn spaarloon beschikken ter voldoening van ingevolge een overeenkomst van levensverzekering verschuldigde premies. Met betrekking tot deze overeenkomst is artikel 9 van overeenkomstige toepassing.

6. Het spaarloon mag door de werknemer niet worden vervreemd of bezwaard.

7. Het bepaalde bij artikel 16 is van overeenkomstige toepassing op de spaarloonregeling.

Artikel 20

Indien de werknemer overlijdt, moet door zijn erfgenamen over het gehele spaarloon kunnen worden beschikt.

Artikel 21

Het spaarloon mag ter beschikking van de werknemer komen, nadat het gedurende ten minste 4 jaren op de spaarloonrekening heeft gestaan. Bij het ter beschikking komen van een gedeelte van het spaarloon wordt het oudste aanwezige spaarloon geacht het eerste ter beschikking te zijn gekomen.

Artikel 22

De werknemer moet over het gehele spaarloon kunnen beschikken:

- a. bij beëindiging van de dienstbetrekking;
- b. binnen 6 maanden nadat de werknemer een overeenkomst onder bezwarende titel tot verwerving van een eigen woning als hoofdverblijf heeft aangegaan.

Artikel 23

Het tegoed op de spaarloonrekening mag uitsluitend bestaan uit:

- a. spaarloon;
- b. de opbrengst bij verkoop van effecten tot het in de aankoop prijs begrepen bedrag aan spaarloon;
- c. de op het tegoed gekweekte rente.

De artikelen 12 en 13 zijn van overeenkomstige toepassing op de spaarloonrekening.

Artikel 24

1. Spaarloon waarover door een werknemer in strijd met een spaarloonregeling wordt beschikt, waaronder begrepen beschikking als gevolg van verhaalsuitoefening door derden, het faillissement dan wel wettelijke schuldsanering van de werknemer, wordt voor de toepassing van de Wet

op de loonbelasting 1964 en de Coördinatiewet Sociale Verzekering aangemerkt als loon, niet zijnde spaarloon.

2. Het in de vorige lid bedoelde loon wordt geacht te zijn genoten ten tijde van het uitkeren onderscheidenlijk het beschikken.

Artikel 25

Als spaarloonregeling worden hierbij aangewezen

a.....

HOOFDSTUK III

Aandelenoptieregelingen

Artikel 26

Met betrekking tot de verworven aandelen als bedoeld in artikel 11, achtste lid van de Wet op de loonbelasting 1964 moet:

a. de aankoop geschieden door bemiddeling van de werkgever of een instelling als bedoeld in artikel 3, tweede lid;

b. de bewaring geschieden door of onder verantwoordelijkheid van een instelling als bedoeld in artikel 3, tweede lid, dan wel door of onder verantwoordelijkheid van de werkgever.

Artikel 27

De werknemer moet over de aandelen als bedoeld in artikel 26 kunnen beschikken:

a. bij beëindiging van de dienstbetrekking;

b. binnen 6 maanden nadat de werknemer een overeenkomst onder bezwarende titel tot verwerving van een eigen woning als hoofdverblijf heeft aangegaan.

Artikel 28

Indien de werknemer overlijdt, moet door diens erfgenamen over de aandelen als bedoeld in artikel 26 vrij kunnen worden beschikt.

HOOFDSTUK IV

Winstdelingsregelingen

Artikel 29

Als winstdelingsregeling worden hierbij aangewezen:

a.....

HOOFDSTUK V

Slotbepalingen

Artikel 30

1. Het Besluit Bedrijfsspaarregelingen wordt ingetrokken.

2. Het in het eerste lid bedoelde Besluit blijft van toepassing met betrekking tot tijdvakken welke zijn geëindigd vóór 1 januari 1994

alsmede met betrekking tot op 31 december 1993 bestaande aanspraken op uitkeringen ingevolge een op die datum bestaande premiespaarregeling en een winstdelingsspaarregeling alsmede met betrekking tot reeds op die datum toegekend spaarloon.

Artikel 31

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 1994.
2. Deze regeling kan worden aangehaald als: Uitvoeringsregeling bedrijfsspaarregelingen 1994.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

De Staatssecretaris van Financiën,